

LIEČEBNÁ VÝŽIVA

Liečebná výživa (diétoterapia) je strava, ktorá je osobitným spôsobom upravená z liečebných dôvodov.

Diétoterapia sa vyznačuje kvalitatívnymi a kvantitatívnymi zmenami vo vzťahu ku racionálnej výžive. Úprava sa týka zloženia stravy, podielu jednotlivých živín v nej, technológie spracovania surovín, kalorickej hodnoty, konzistencie hotového jedla, celkového množstva jedla a rozvrhnutiu jednotlivých porcií jedla počas dňa.

V zdravotníckych zariadeniach sa pripravuje podľa **Jednotného diétného systému** a podľa noriem z hľadiska hodnoty, energie a živín, ktoré vychádzajú z potrieb pacienta vzhľadom k diagnostikovanej chorobe a z požiadaviek na diétu.

Účelom diétoterapie je šetrenie orgánu postihnutého chorobou, zlepšenie subjektívneho stavu a realimentácia pacienta.

Diéty v súčasnom Jednotnom diétnom systéme sa delia na:

- **základné diéty** (označené číslom 0 – 13),
- **špeciálne diéty** (označené písmenom S a číslom príslušnej diéty),
- **štandardizované diétné postupy** (nemajú číselné označenie, vyznačujú sa zvláštnym individuálnym použitím, napr. pankreatická diéta) sem patria aj *diéty diagnostické*.

*Podľa konzistencie delíme diéty na **tekuté, kašovité a tuhé**.*

Objednávanie stravy

Lekár pri prijatí pacienta na ošetrovaciu jednotku ordinuje liečebnú výživu a zapíše ju do dekurzu zdravotnej dokumentácie. Sestra na základe ordinácie objedná príslušnú diétu cez informačný systém.

Príprava stravy

Príprava stravy sa realizuje v ústavnej kuchyni presne podľa smerníc Jednotného diétného systému.

Preprava stravy

Preprava stravy závisí od materiálneho a technického zabezpečenia nemocnice.

Rozdeľovanie stravy

Jedlo, ktoré sa transportovalo na ošetrovaciu jednotku v termosových nádobách je potrebné rozdeliť na porcie pre jednotlivých pacientov podľa diét na základe **jedálneho lístka** (aktuálneho pre daný deň). Čas podávania jedla závisí od zvyklostí na ošetrovacej jednotke (prípadne technických možností nemocnice).

Pitný režim

Voda v organizme tvorí základné prostredie, je súčasťou buniek, ich bezprostredného okolia, má veľký význam pre udržiavanie vnútorného prostredia organizmu. Pravidelný príjem tekutín je základnou podmienkou života.

PODÁVANIE JEDLA PACIENTOM

Podávanie jedla pacientom patrí medzi každodenné činnosti sestry, dôležité je, aby dodržala **zásady podávania jedla a algoritmus uvedeného postupu**.*

1. Posúdenie pacienta,

---

* **OSACKÁ, P. a kol.** *Techniky a postupy v ošetrovatel'stve* [CD-ROM]. 1. vyd. Bratislava : JLF UK, 2007. 505 s. ISBN 978-80-88866-48-0.

2. Príprava pomôcok na podávanie jedla,
3. Príprava sestry,
4. Príprava pacienta,
  - a) psychická príprava
  - b) telesná príprava
5. Postup pri podávaní jedla (rámcový procesuálny štandard č.13),
  - a) podávanie jedla chodiacim chorým s pohybovým režimom C a D
  - b) podávanie jedla chodiacim chorým s pohybovým režimom B
  - c) podávanie jedla pacientom s pohybovým režimom A (imobilným pacientom)
6. Záznam do dokumentácie,
7. Starostlivosť o pomôcky.

VÝŽIVA DOJČIAT, BATOLIAT A STARŠÍCH DETÍ

Výživa detí je dôležitá pre ich správny telesný a duševný vývin.

Prirodená výživa* je výživa dieťaťa materským mliekom, ktoré sa začína tvoriť v mliečnej žľaze prsníka matky koncom tehotenstva. Je to jedinečná, nenahraditeľná a druhovo špecifická výživa pre novorodencov a dojčatá.

UMELÁ VÝŽIVA

Umelá výživa je spôsob výživy novorodencov a dojčiat iným mliekom ako materským, ktorý nahrádza dojčenie.

Indikáciami na podávanie umelej výživy sú prekážky dojčenia zo strany matky a/alebo dieťaťa a dojčené dieťa po 6. – 7. mesiaci.

Prípravky náhradnej umelej výživy

Výber umelej výživy, jednotlivých druhov mlieka, tzv. mliečnych formúl závisí od veku dieťaťa a jeho zdravotného stavu.

Nemliečne prídavky

Do jedálneho lístka dieťaťa postupne zaraďujeme **nemliečne prídavky umelej výživy** najlepšie po konzultácii s detským a dospelým lekárom dieťaťa.

Príprava umelej výživy v nemocnici*

Mlieka pre hospitalizované dojčatá sa pripravujú v Mliečnej kuchynke, ktorá pozostáva z dvoch častí, navzájom prepojených sterilizátorom. **Nečistá časť** - pre prípravné práce.

Čistá časť - pre prípravu dojčenskej stravy.

SPÔSOBY KRMENIA DOJČIAT, BATOLIAT A VÄČŠÍCH DETÍ

Pred kŕmením je dôležitá príprava dieťaťa i sestry, **dodržiavanie algoritmu postupu a zásad kŕmenia dieťaťa daným spôsobom.***

1. Kŕmenie z fľaše cez cumel',
2. Kŕmenie lyžičkou,
3. Kŕmenie sondou.
4. Záznam o stravovaní dojčiat, batoliat a detí do dokumentácie.
5. Zabezpečí starostlivosť o pomôcky.